

J E L E N K O R.

9. szám

Pest, szombat január 30.

1836.

Foglalat: Magyarország (jan. 21—23ki orsz. ülések; levelek Temesvárról, Miskolczról, Gyöngyösről, Debreczenből; nógrádi végzés; magy. tud. társaság; Dunajég állapota; k. kam. tudósítás 's a t.) Ausztria (hadiseregi tisztváltások) Anglia (londoni levél O'Connell 's pártja ellen; béke Franciaország; Északamerika közt; birminghami pol. egyesület.) Franciaország (követhető fölrásra adott kir. válasz; Broglie beszédének vége; Humann elbocsátása; aláírás az ujyorki legették számára.) Spanyolország (barcelona-i zendülés lecsillapítása; procurador- és procerház.) Amerika. (Uj-Yorki tűz; Mexico.) Portugalia. Németország. Eleghírek. Gabonátr 's Dunai vizállás.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsony. A' fő RRnél január 21ikén harmad ízben került vitatás alá a' kiszemelt tárgyak. A' tízed iránti törvénykezelyt ufolag is el nem fogadhatónak nyilatkoztatták, részint mivel ha 10 esztendei közép számvetés látszik is valami alapon sarkalni, még is az, hogy épen 10 esztendőnél nem több 's nem kevesebb esztendő vételett, a' természetvények árának változékonysága miatt nagyon önkényes; a' száztól 40 lervosnak pedig épen nincsen alapja; részint azért is, mivel a' bérlet-elsőbbségi (praerendatio iránti) javaslat tulajdon sért, részint mivel a' szerződésnek szentségét önként fölforgathatja. Hasonlóan félreveték a' tisztviselők büntető hatósága iránti javaslatot is. Ellenben a' nyilvános örökösödés tárgyában a' RR. véleményét elfogadták; valamint a' szóbeli perek bíróságára nézve még vitatás alatt levő pontok iránt is egyesületi készvételök bizonyosságul a' RR véleményéhez járulván, jan. 22ikén a' végrehajtási törvényt szintén egészen elfogadták; de az országgyűlés alatti pörfolyam és horvátországi porták iránt folyvástellenzésökönél maradtak. 23ikán az előleges sérelmeket vették föl.

Nógrádnak 1836 január. 12én B. Gyarmaton tartott közgyűlésében végeztek: hogy miután a' vármegye díszes tereme fels. Urunk Szépanyjának, a' felejthetetlen Theresiának, ugy dicsőült 's alattvalói szívekben szinte mindenkor fennmaradó Edesatyjának képekkel ékeskedik, dicsően uralkodó fels. Fejedelmünknek képe is szeressék meg, 's e' terem ékesítésére 's Nógrád fels. kor. Fejedelméhez viseltető mély jobbjázi tisztelések 's buzgó ragaszkodásának ez által is nyilvánosítására ott állították föl.

Mint Temesvárról tudósítatunk, a' csanádi megyés püspök Lonovics József ur legközelebb, igen buzgón munkálkodik azon, hogy helyben Temesvárot egy lyceumot alapítson. Minthogy pedig tömörked a' költség, mely egy ilyen intézet-föllállításra 's biztosításra kívánatnak, fölszólított másokat is e' vállalat-szegéllésre. A' megye RRei szép lelkesüléssel fogadták az indítványt, 's minygyárt első vitatás alkalmakor fölöra alatt 32 ezer pengőt ajánlottak. — Említett püspök ur valóban buzgó gonddal viseltetik a' nyilvános oktatás iránt, melynek példáját adá közelébb is, midőn helyben a' kegyes iskolákat rendre osztályonként meglátogatta 's a' tanulók közül számosat kikérdezett. Ezen gymnasiumi ifjúság száma mostan 445.

Debreczen, januárius 20kán. Közlebb lefolyt vásárunk ismét silányultott ki a' kézművekre nézve, általában véve pedig alul a' középzszerűsége. Szombatnő volt a' jó ut mellett is a' vásárlók ritkasága 's a' kész pénz híjánja. Hazai termékekől ez uttal kevesebb hozatott a' vásárra mint máskor, 's árok nem látszott csökkenni.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' kis ülése januárius' 18. 1836. — I. A' titkok jelentvő, hogy a' mult Vid. nagy gyűlés által választott új tagok az alaprajz által tőlök megkívánt részvételre készséggel ajánkoztak, oklevelek' kiadása 's a' választásoknak újságok által köz hírré tétele rendeltetett (lásd Jelenkor 6ik szám). II. Almási Balogh Pál, a' nyelvtudomány' osztályába választott helybeli harmadik rendes tag a' nyelvet 's annak a' lélekhez való viszonyait nyomonzó értekezése' olvastával rendes tagi székét elfoglalta; 's munkájának az Evkönyvek 2d. kötetében kiadása szótöbbséggel határozottatott. III. Czuczor Gergely segédjegyző a' könyvtár' számára „Poetai munkái“ (Buda, 1836) egy példányát nyújtá be. IV. A' titkok egy, a' magyar hangok 's egyszerű hangjegyekről beküldött értekezést terjesztett elő, melynek érdemlegi felvétele jövő nagy gyűlésig halasztatott, reménylően a' társaság, hogy addig több hazafi is közlenni ezen általa indítványba hozott tárgyról észrevételeit. Végre V. Két eredeti 's egy fordított színjáték nyújtván be, azok szokott mód szerint vizsgálat alá bocsáttattak.

Miskolcz jan. 15kén: Városunk keblében is buján fakadnak virágok, nem sokára kedves gyümölcsöket hozandók. A' casinoi egyesült díszében áll. Utezáink főbbel kövezt által emelkednek sárfészkükből, 's nevéket csak nem egész városban magyar homlokítás jelöli. A' rabdoloztató intézet nem sokára létre jut. Nemzeti színházunk első volt a' hazában, 's ritka magyar színész, ki már benne pártfogást nem talált. De hogy továbbsem szűnik meg pártjokat fogni megyénk, f. hónap 13án jeles példáját adá: ugyanis az elavult vagy elro-gyált színi készületek kijávitásokora, szóval az egész színház díszítésére, egy műkedvelő, 's megyeheli ifjakkól alakított társaság jeles gyűlekezett előtt adá, köz tetszése a' „Jelszó“ című darabot szép jóvedelemmel, 's adand még többet is. Jövő febr. 4én pedig és 13án a' borsodi casino-egyesület, a' miskolczi utczák czélabavett, 's kényelem és bátorság tekintetéből szükséges éji világitás javára 's illyköz érdekű czélra, hogy éjjel ne vakoskodjunk a' megye szék-helyi fővárosában, átengedett vármegyeház tágas és szép terében

tartandó tánczvizalomra meghí mindent, ki közhasznú ügyet meleg kebellet fogad. — Nagy hálával tartozik városunk, megyénk köztestületü első alispánjának Szathmáry Király József úrnak, mert ő volt jobbadán 's fent idézett közszéltü törekvések fő rugója.

Gyöngyösről hasonlólt írnak a' város külső alakja csinosodásáról. Az utczákat itt ugyan a' természet kövezte ki, de épen azért a' sima kézműi productumhoz szokott lábának már türehtelenek 's ész és köz akarat kezd a' dologról gondoskodni. E' célra közös hozzájárulásul aláírás nyitott meg a' tekintetesh lakosok közt. Világitásul fúteczákon mindenütt fényverő lámpák fénylenek.

A' váci siketnémák-intézete javára a' közelebb lefolyt 1835ben tett adakozások összes mennyisége 1839 ft. és 34 kr-ra ment pengőben. — A' budai jöllevő asszonyegyesület az előző évnegyedben bejött segedelmi adakozások készpénzben csupán 57 pengő frankentek. A' többi adakozás élelmi vagy pedig gyógyszerékből 's más ef. állott, de mennyisége ennek isvalóban csekély az egyesület magas céljaihoz képest.

A' bécsi újság idei 21ik számában a' Bécsben meghalálzottak névsora közt ezt közli: „Január Sikán meghalt Tar Sándor ur concept. praticianus a' magyar kiv. udv. kancellariánál, 26 esztendő, a' karinthiai utczában 1005 sz. alatt, fején szenvedett sértes következésében.“

A' magy. k. udv. Kamara Cosmon megürült 30di hivatalra Kossovich Károly zengi sómázsamestert; — Trzcinszky János turdosi sómázsamestert Tokajba szálmesterré; — Schmid Lénárd nyug. hadnagyot 's eddig Debreczenben volt practicanst Turdosra mázsamesterré; — Kaitzl József mázsást Ófalván mázsamesterré; — Weingärtner Ferencz Mitroviczon volt mázsást Zsuppanyban mázsamesterré; Puchlin József Egerben volt practicanst Dunavecserre sőtárfelügyelővé; Hidvéghy Antal practicanst pedig pancsovai sópátoárré rendelte. (k. kam. tud.)

Pest Buda közt a' Dunán a' jég folyvást erősen áll 's a' közlekedés szakadatlan. Ezt hírlé azon tudakozóknak, kiknek a' Dunán keresztül szállításaik levén, a' jég állapotjáról értesítettini ohajtanak. Ha veszélyessé válnék az átjárás, vagy a' jég utazó félben lenne, nyomban tudósítani fogjuk a' közönséget.

A U S Z T R I A.

Bécsben most némi aggodalmat okoz a' Duna jége, hogy olvadás alkalmával a' nagyobb torlás miatt a' hidakat elrontandja 's áradás öntendi el a' város egy részét mint 1830ban. Erre az alsó-ausztriai es. k. építés-igazgatóság jan. 6ikán hirdetés bocsáttott ki, melyben jelenti, hogy a' történetü hidromlás esetére a' közlekedés föntartása végett gondoskodás van tétel 's az átjárás kompok által Huszdorf mellett lesz. Egyszersmind figyelmzettetnek a' borszállítók, hogy borokkal előre lássák el magukat, mert ama' kompok általi közlekedésnél, ha szállításokra nézve nagyobb tolongás talána lenni, a' borral rakodott kocsi leguólások lesznek az átmehtetésben. (Régi vélemény, hogy a' víz veszedelmes vetéldő-társának tarja a' borokat 's szeszes italokat; 's kell valaminek lenni a' dologban; mert két héttel ezelőtt Pest Buda közt, midőn az idő lágyulni kezdett, egy pálinkával megrakodott kocsi csakugyan beszakadt és el-süllyedt. Mire a' Rajzolatok írója elmésen jegyezte meg: hogy farsang levén a' Duna is fölpálinkázta magát.)

Tisztváltozások a' es. kir. hadseregéül: Ezredesekké előléptek következő alezredesek: Gallbrunn Ádám a' 39 sz. d. Miguel-ezrednél; Müller Vilmos a' sánczásó-testület parancsnoka, megtartván továbbra is ezen hivatalát; Magdeburg János a' főszállásmenter karnál; Nugent 30 sz. soredrednél, és Sallaba János a' főszállásmenter karnál. Alezredesekké lettek köv. őrnagyok: Haas Ferencz a' porosz kir. huszároktól a' salzburgi kat. lovaglási intézethöz mint parancsnok; Fiedler József d. Miguel-soredrednél gránátos zászlóalj parancsnok; Keil Károly, b. Strauch 24 sz. soredrednél; b. Burics János, gr. Alberti könnyűlovagoknál; Fischer Károly a' 4ik sz. soredredtől hg. Wellington 42 sz. soredrednél; Zeisberg Károly és Stanoevics János a' főszállásmenter karnál. — Őrnagyokká lettek köv. kapitányok: Dreyhann Ignác gr. St. Julien 61 sz. soredrednél a' Söldenhofen 23 sz. soredrednél, különben mint az udv. haditanácsnál alkalmazott; gr. Degenfeld-Schomburg August, b. Langenau 49 sz. soredredtől b. Fleischer 35 sz. soredrednél, különben mint gen. parancsnoksági segéd Csehországban; Wachmann János gróf Alberti-könnyűlovagoknál; Parrot Jakab, b. Geramb-huszároknál; Janso Károly, Lajos főhg. 8 sz. soredredtől b. Strauch 24 sz. soredrednél; Kopal Károly a' 6ik vadász zászlóaljtól Lajos főhg. soredrednél; hg. Löwenstein-Wertheim-Rochefort Károly, Leopold főhg. 53 sz. soredredtől gr. Baillet de Latour 28 sz. sor-

ezrednél: gr. Kinski József a' császári vasoktól mint számfőlítés Lajos főhg. serezednél; Pott Gusztáv és Thener Ignác a' főszálmester karnál. Rosenbaum József őrnagy a' Sándor cs. 2 sz. serezednél paracsnoka lett az előbb Fiedler gránátos zászlóaljnak. — Nyugalmasztattak: alezredesi Modler János a' temesvári várórségi patt. kerület-paracsnoka, ezredesi czimmel és nyugpénzzel; Márffy Zsigmond a' porosz kir. nuszároktól, ezredesi czimmel; Schwabel Mihály a' 4 sz. serezedtől, és b. Zach Károly, b. Strauch 24 sz. serezedtől; — őrnagy: Seidl Antal, Lajos főhg. serezedtől alezredesi czimmel és díjtoldalekkel; Drabny János a' Geramb-huszároktól alezredesi czimmel; Zlasnovszky József, gr. Mazuchelli 10 sz. serezedtől és b. Wimpfen Keresztyn a' 28 sz. serezedtől; — végre kapitány Reisinger Károly a' várórségi pattantusától, őrnagy czimmel és nyugpénzzel; Kovács János a' Liechtenstein-huszároktól, őrnagy czimmel és díjtoldalekkel, és Hanovszky János a' császári huszároktól, őrnagy czimmel.

A N G L I A

Az Oest. Beob. hosszú levelet közöl Londonból jan. 10-rol a' regensburgi Herold után, O'Connell 's pártja ellen. A' levélről, O'Connell a' radicalok 's áltájjában a' reformpárt viséletét 's munkálását gáncsolja, ezután reményét fejezi ki a' radicalok 's magas torky közt egy 3dik párt létesülésére, mely mellékesen érintve, majd mindazon javító rendszabályt kész elfogadni, melyeket a' radicalok eddig szükségesekekül adtak elő. Például azt mondja e' levélről, hogy a' tized névszerinti értékének csak $\frac{1}{4}$ det kívánhatja a' protestans papság, minthogy a' többi úgy sem vette soha is be, azonban e' $\frac{1}{4}$ det is mindig sok költséggel 's fáradsággal hajthatta be. A' levélről igen őszintén azt is említi, hogy azon kérdésbe: vajjon a' tizedre kötelesek azáltal, ha a' tized telekbe változtaték, fogna e' nagy könnyebülés történni vagy sem? nemis akar ereszkedni, pedig ez a' dolog főbbéje. Elisméri a' levélről továbbad, hogy ott, hol hívek nincsenek, lelkesre sincsen szükség, ezek jövedelme tehát más helységek lelkeséi fizetésére fordíthatók azáltal, hogy ez a' közös összesített pénzalapa határozatassék tétetni. Áltájjában hasonló nem gyökeres, de felszeg javításoknak — nem csak Stanley lord, de R. Peeler sem volna ellensége, sőt még Wellington hg sem ítőznék azoktól. Ezen felhordott javításokról a' levélről azt mondja, hogy azok némi tekintetben hasonlítanak a' Russell lord javasolta elsajátító rendszabályokhoz, de azoktól természetesen oly annyira különböznek, mint gyökeres javítások a' felszűntektől.

A' Courier jan. 8án e' cím alatt: Béke Franciaország 's az éjszakamerikai egyesült birodalom közt' cikkelyt közöl, melyben párisi jól értesített levelezője után azt mondja: A' francia kormány nem váránlja be, hogy Valazé tábornok visszavétesse indítványát, melynek következtésében hozatott a' kamarák által a' nyilatkozást kívánó záradék, hanem más tervet fog követni, úgy mint a' pénz azonnal kifizeti a' függő kamatokkal együtt 's nehogy Barton ur visszatérte pénz nélkül új alkalmatlanságot és zavart szüljön, e' szándékát előmondoskodásból az angol ministeriummal tudatta is. Ennélfogva csakugyan méltán remélhetni, hogy nem ütd ki háboru a' két ország közt.

Jan. 5én a' birminghami politikai egyesület biztossága Attwood előfűlte alatt összegyűlt, 's azt határozta, hogy 18án a' városházban Birmingham lakosai közgyűlést tartsanak honnan fölrás, szavaztassék a' királyhoz, egyszersmind kérelem az alsóházhoz 's ezekre az egyesült birodalom valamennyi alattvalói hívassanak meg. A' felírás mély és őszinte hálát mond azon nagy hazafűi rendszabályért, mellyel a' testületek megjavították, 's mellyel a' fölsége helyben hagyni méltóztatott. 's a' t.

F R A N C Z I A O R S Z Á G.

A' követházban jan. 14iken felolvasá a' elnök a' királytól a' követháznak benyújtott felírásra adott választ. A' király folyvást örül a' nyilvános ész haladásán, mellyet nemzeti jólét követe 's reményét fejezi ki, hogy ez állapot állandó leend. Mélyen megindultnak nyilatkozik azon részvétlen, mellyet a' követház személye 's családja iránt mutatott 's a' t. Ugyanez ülésben Humann a' pénzügyminister, több rendű törvényjavaslatot nyújtott be. 1.) Az 1833ki országos költség végső elintéztéséről. 2.) 1835ki pótlékhiteléről, mi 16 millio frankot tesz; végre 3.) az 1837ki költségekről. Fölvilágító beszédében a' minister a' gyűlés nagy bámultára a' statusadósság kamatai leszállításáról szólott, mely rendszabályt igen hasznosnak hívé, 's mellyre a' körülmenyek is igen kedvezőnek látszanak előtte, ha t. i. vagy teljes értékben visszafizettetik a' töke, a' ki alacsonyabb kamatra nem akarát ezt a' statusnál hagyni, vagy ha ott kívánja pénzt hagyni, alacsonyabb kamattal is érne be. — E' körülmeny oly zajt ütött mind a' követházban, mind azon kívül, hogy közönségesen minister-változást várnak rövid időn, mert úgy gondolják, sem Broglie hg. sem Guizot nincsenek egy értelmű Humann ural, 's Broglie hg. még az ülésből kirohant, 's a' tuileriákba sieté megpanaszolni a' királynak e' dolgot. —

Broglie hg. beszédének vége: „Midőn az ember ellenmondásokba ereszkedik 's politikai tartózkodásokba, 's tethez nem nyúl, azt teszi föl, hogy majd előjövend az idő, mellyben a' kitűzött czel vitázat, értekezés 's alkudozás utján előbb utóbb el lesz érve. Jól van uraim, ha ez igazi czélja az ellenmondásnak, miért adnak ennek kihívó bélyegyet folytonos ismétlés által? Ez csupán arra bírja az illető hatalmakat, hogy az ily ellenmondásokra nem is ügyelnek, 's nem tükolhatom el a' kamara előtt, hogy az ellenmondást követő napon nehezebb az értesítés, mint az azt előzőn

lett volna. Még más jegyzéseket is kell a' kamarának tennem. Mi mindnyájan ugyanazon egy czélra törekszünk, 's én ismétlem részemről, hogy ha helyzetemet, mint minister, venném fontolatra, az Uraságtoknak javasolt indítvány épen nem zavarna meg (megindulás). Mi mindnyájan akarunk ellenmondani, 's nem akarunk fegyverhez nyúlni. Uraim! böles e, 's engedjék meg kimondanom, okos e (teljes szívből szölok), nemeselekü e a' lengyelekben oly reményeket táplálni, mellyeket nem valószínűk 's csalódásokat gerjeszteni bennök, mellyek veszélyessé válhatnak? Isméri uraságtok a' meggyőzötték reményit, isméri a' száműzötték csalódását, tudják a' kiköltözötték ábrándjait! Jól van! ez, úgy hiszem, oly pont, mellyet szem elől nem kell vesztenünk 's úgy tartom, nem kell örökre azon szemrehányást magunkra vonnunk, hogy zendületeket gerjesztünk, mellyeket nem szándékunk azután támogatni. Végre nem csak azon lengyelekre kell ügyelni, kik Franciaországban vannak, 's kiket Franciaország nagylelkűen támogat. Azokra is ügyeljünk, kik a' Visztula partjain politikai bosszúnak, nemzeti gyűlölségnek 's külföle kiengezelhetetlen zaklatásoknak maradtak kitéve. Tudom, erre azt fogják mondani: Lengyelország szenvedési tetézvék, 's a' lengyelek szerencsétlensége fő csúcsát érte. Uraim! e' kész kifejezések veszélyesek. A' dolog nem igaz. Isten örözen csak egy oly szót is mondanom, mellyet a' lengyelek ellen gyakorlott szigorúság menteségere vagy igazlására, vagy csak enyhebb előadására lehetne magyarázni. De legyenek meggyőződve, Lengyelország szerencsétlensége nem érte főpontját; legyenek meggyőződve, hogy a' visszamaradtak közt egy sincsen, ki valamit ne reménylene, ne kívánna vagy ne rettegne. Ezek, uraim, azon elméldések, mellyeket elő kelle terjesztenem. A' kormány Uraságtoknak nem szabhatja ki, mit mondjanak a' fölrásban, 's hozzáam annál kevesbet illenek ez, mivel nincsen szerencsem e' kamarában ülni, 's a' fölrás vitájában közvetve vagy közvetlenül részt venni. De helyzetemnél fogva képes vagyok Uraságtok szavazata természetes következtésit megítélni. Jogom 's kötelességem volt azokat Uraságtok zemei elé tárnom 's kimondanom, hogy ha szerencsem volna e' székeken ülni, bár oly igen sürgetően is a' szerződések fentartatását, 's bár annyi részvétellel vagyok a' lengyelek 's hazájok iránt, mint akárki más, még is azt hinném, hogy sem a' szerződések, sem Lengyelország, sem a' lengyelek ügyét nem mozdítanám elő, ha az Uraságtoknak javasolt indítványt támogatnám. — Miután még Odillon-Barrot, Lamartine és Sauzet uu. is szólottak az indítványról, Mornay indítványa tetemes szöbbséggel 246 szóval 67 ellen fogadtott el. Ellenben Salvete indítványa a' közböcsánat iránt elvetettet, csak 16 vagy 20 baloldali tag szavazván mellette.

Galigani Messengere következők ir Párisból: „Azon félelmes csapás, melly Ujyorkot érte, egész Párisban oly érzést gerjeszte, melly mindennél világosabban bizonyítja, mi kevéssé zavartatott meg a' mostani, vagy tán már mondhatni is, a' mult meghasonlás által ama' régi barátság, melly oly soká egybeköté Franciaországot Amerikával. A' sajna közös és mély. Alig jöve bizonyos hire a' szerencsétlenségnek, midőn több ur, francia 's amerikai, újságuak hivatalába jöttek, 's arra szólítottak föl bennünket, nyitnánk aláírást az ezen szomorú történet által lesújtott szegényebb osztályok számára. (Közönségesen úgy számíták, hogy mintegy 3000 munkás marad legalább eleinte minden kereset nélkül). Nem kell említenünk, hogy e' jötköny czélra örömmel nyújtánk segédkezet: ehez képest mátl fogva a' Messenger hivatalában aláírási jegyzék áll nyitva a' fenemlített czélra. —

Párisban nagy nyugtalansággal várják a' követház jan. 18ki ülését, mellyben a' kamat-leszállítás végett a' pénzügyministerhez közböcsolások fognak intéztetái. Közönségesen azt hiszik, Humann ur még e' nap előtt fogja elbocsátatási kérelmét benyújtani. A' Messager 17ken délután 2 órakor utóiratban így szól: „Közönséges a' hír, hogy Humann ur kilép, 's holnap mint követ fog a' kamara székein helyet foglalni. Az ülés azért érdekes lehet 's lesz is, mert Humann ur azáltal oly helyzetbe jövend, mellyben még nagyobb szabadsággal fogja magát kifejezhetni. — Különös, hogy a' ministerség a' kamattal leszállítását ellenzi, pedig ki fog nagy kamatot fizetni, ha kisebbre is kaphat pénzt? —

A' Journal des Débats jan. 18án jelenti, hogy Humann mint pénzügyminister benyújtá elbocsátatási kérelmét 's a' király azt elfogadta; utódja még nem bizonyos. A' Moniteur azonban szinte jan. 18án rendkívüli töldelekben azt jelenti, hogy pénzügy-ministerül d' Argout gróf nevezettetik ki. — A' követház, 18ki ülésében a' jelentett közböcsolások után, napi rendre tért. Broglie hg. nyilvánította, hogy a' ministertanács mindaddig nem értekezett még a' kamatleszállítás iránt, most azonban határozottan ellene van. Jövendőre néve a' kabinet épen semmire sem kötelezi magát le.

S P A N Y O L O R S Z Á G.

A' Moniteur 's egyéb párisi hírlapok jan. 17-rol következő híreket közlenek Barcelonából: Az 5ke 's 6ka közt véghezvitt mésszárlatok csak följátekki valának egy zendülésnek, mellyet a' descamisados-párt a' királyné kormányja ellen indítai akart. 5ken este egy emlékkő állíttatott, mellynek az alkotmánykövet kell vala ábrázolni, 's ezt egész éjjel őrizték; de 6ka viradtára minden zavar elmúlt. Alvarez gen. látván a' rendtelenségek ily veszélyes fordulását, szigorú rendszabályokhoz nyult a' zendülök ellen. A' nemzeti örök közül csupán egy, az ugynevezett Blousen-zászlóalj, vön részt e' zendülésben; a' többi mind azt kíváná, hogy a' béke helyreállíttassék,

's a' lázadók k
redt, a' többi
Gán tartatott f
né ügye mellet
náhol távozásr
Ily rendszabá
ral-capitaneria
helyettese Alv
nyugalanság s
jan. 8ki barce
ünnepélyesen
mellett. A' pé
előtt gyűjtött f
zászlóaljoknak
roney gyalog
helyet, melly
midőn e' két
dásra várakoz
generalnál top
lására, 's bele
minden ellená
gyűlve a' térr
nemzeti örök
's alig végzé
Őn egy semm
Ezután a' tét
Őnt megcsalta
vájja. Jöjön
ki mondott Ő
segéd tisztit
lőaljhoz külden
's hird ad er
Rodney argu
zott hangon j
elhagyja a' ba
kész 700 ba
gére. Alvare
felbátorulva,
nemzeti őrség
nemzeti örök
ság $\frac{1}{2}$ ad része
kotmánykövet
ezt a' legnagyobb
áll 's ellenáll
zó parancsi
hangon kiáltj
lovasságnak p
portokat úgye
ajlak részenk
kor már semm
város utcáin
Ramblára ret
ben, főtiszte
kiszértetve. E
egy rendelmé
következők
vétkeseket, 's
ják. A' rend
szerkesztőjé
litik az orosz
tekről értesül
olly haragos
ket várhatni.
szélik azt is
mellyek kéts
papírosak ké
az ideigleni
mányzóvá re
volna bé. E
tak, mikből
mellynek nev
közt egyenet
nyuland, 's
tő, azon kif
ben nyilatko
közök által
A' p
latoskodott,
szavazat ala
nisterség a'
törvényjavaj
biztosságnak
Ofalia gr.,
tuez, de P
Ejs
Commercial
mellynek ny
ladás Mero

's a' lázadók büntetessenek meg. Néhány vérengző pór futának erredt, a' többit elfogták, 's Rodney angol lineahajóra zárták. A' jan. Gán tartott szentleker még erősb nyilatkozások történtek a' király-
Gán mellett. Az egész Blousen-zászlóalj parancsot vett Barcelo-
né ügye mellett, 's a' carlosi kalandozó csoportok ellen indulásra.
Illy rendszabályok által ismét helyreállott a' béke; 's Mina a' gene-
ral-capitaneria épületébe érkezvén, mindent jóvá hagyott, a' mit
helyettese Alvarez gen. rendelt. 7én estig nem mutatkozott újabb
nyugalanság semmi jelle. Még részletes tudósításokat közöl egy
jan. 8ki barcelonai levél: jan. 5én esti 7 órakor az alkotmány-kö
ünnepélyesen fölláttaták, 's két ór állá e' rögtönzött emlékoszlop
mellett. A' pénzesarnok erkélyén 's a' general-capitaneria épülete
előtt gyújtott fákyavilágnál könnyű volt az előtűdult nemzeti ör-
zászlóaljaknak szárnyaikat kiterjesztve, csatarendbe állani. A' szü-
ronyos gyalog csapatnál tudósításokat közöl egyik
helyet, mely a' felsőség részén látszik állani. Azon pillanatban,
midőn e' két hadtest teljes rendben állott, 's csak ütközeti jela-
dásra várakozott, a' 6ik zászlóalj parancsnoka, Gironella, Alvarez
generalnál toppant, ki eddig még semmit sem tett a' mozgás gát-
lására, 's beléptek nagy fényen így szólta meg őt: General!
minden ellenállásod haszontalan; a' nemzeti őrség tömege föl van
gyűlvé a' térre, 's el van szánva az alkotmány-kikiáltásra. De a' lovag
nemzeti örök vezére nyomban követé Gironellát a' general szobáiba,
's alig végzé ez szólását, midőn hűvel így dörge reá: „Őn hazudott;
Őn egy semmirekellő, 's megérdemli, hogy mostmindjárt fogassék el.
Ezután a' télvázó generalhoz fordulván, így biztató azt: General!
Őnt megcsalták. Csak néhány rendbontó az, ki az alkotmányt kí-
vánja. Jöjön le Őn személyesen a' térre, 's meg fogja itélhetni,
ki mondott Önnek igazat, én e' vagy ezen áruól itt? A' kormányzó,
segéd tisztjeitől kísértetve, lement a' térre; egy tisztet a' 6ik zászló-
aljhoz küldenek mint parlamentárt, ez meghasonlást talál azok közt,
's hírt ad erről a' kormányzónak. Ezalatt Hyde Parker kapitány,
Rodney angol hajó parancsnoka is megjelen a' téren, 's elhatár-
zott hangon jelenti, hogy ha az alkotmány kikiáltatik, ő nyomban
elhagyja a' barcelonai kikötőhelyet; ellenben pedig minden pillanatban
kész 700 hátor angol katonát partra tenni a' kormányzó segítségé-
gére. Alvarez gen. az angol kapitány illy biztató viselete által
fölbátorulva, félben szakaszt minden alkudozást, 's a' részén levő
nemzeti őrségnek megparancsolja, hogy hozzá térjenek által. Ez a'
nemzeti örökre élénk benyomást tesz; egész lovasság 's a' gyalog-
ság 3ad része a' kormányzó mellé áll. Ezalatt a' kormányzó az al-
kotmánykövet eldönteti, 's az azt világító fákyákat előlítja, 's mind
ezt a' legnagyobb gyorsasággal. Néhány fegyveres férfi még helyén
áll 's ellenállásra késznek mutatkozik, de még sem meri a' kormány-
zó parancsát gátlani. Alvarez gen. erre már puskákat töltet 's fon-
hangon kiáltja: ki az alkotmány mellett van, szóljon! Mély csend. A'
lovasságnak parancsolja, hogy a' tér minden részét ellepte népeso-
portokat üzze széjjel. — A' nép elszötyed, 's a' megszőpönt zászló-
aljak részenként eltávoznak, 's ellenállás nélkül haza mennek. 9 óra-
kor már senki nesz sem vala, de erős rendőr-csapatok vonultak a'
város utcáin végig. Másnap (jan. Gán) az egész nemzeti őrséget a'
Rambllara rendelik, 's dél tájban előjő Alvarez gen. fényes öltözet-
ben, föltszétől 's a' helytartási tanács (ayuntamiento) tagjaitól
kísértetve. Ezek kétféle föltszételést osztanak szét, 's szemle végével
egy rendelményt (bando) szögeznek a' falakra. Most az elfogtatások
következnek. Gironellát 's 15 tisztársát, mintkisebb nagyobb mértékben
vétkeseket, saját házaikban fogják el, 's Rodney angol hajóra zár-
ják. A' rendőrség elfoglalja El Catalan hírlap sajtóit, de annak fő
szerkesztőjét Xauderot kézre nem kerítheti. Az elfogtatottak közt em-
líti az orosz viceconsult 's a' sardiniái consult. Mina gen. a' törté-
tekről értesülve, nagy sítséggel Barcelonában terem, 's odaérkezteket
olly haragosnak mutatkozik, hogy töle bizonyosan halálos ítélete-
ket várhatni. Ma (jan. Sán) a' nyugalom egészen helyre állott. Be-
szélik azt is, hogy néhány fogolytól gyanús írományokat találtak,
mellyek kétségtelelenné teszik egy veszélyes összeesküvés léteztét. E'
papirosok közt még azon személyek névjegyzéke is találtott, kik
az ideigleni kormányt alkották volna. Gironella volt fő polgári kor-
mányzóvá rendelve; minden tiszti hely kivétel nélkül ujdun töltetett
volna bé. Egynél az elfogottak közül még olly papirosakat is talál-
tak, mikből kitetszik, hogy egy Madridban létező egyesület, tagja,
mellynek neve Trueno (mennydörgő) 's célja a' spanyol szabadelmük
közt egyenlenségthütelgetni. Hogy Mina erőszakos rendszabályokhoz
nyuland, szinte bizonyosnak tarthatni; ez karakteréből sejthe-
tő, azon kifejezésből pedig igen is érthető, mellyet egy biztos kör-
ben nyilatkoztatott: t. i. hogy Cataloniát csak kétségbeesett esz-
közők által menthetni meg.

A' procuradorház január 5kén egy törvényjavaslattal fogla-
latoskodott, mellynek rendeltetése a' nemzeti őrségről szóló 's már
szavazott alá került törvényt kiegészíteni. — Ugyane' napon a' mi-
nisterezet a' procerház elé terjeszté a' bizodalmi szavazat iránti
törvényjavaslatot, mellyet megvizsgálni egy sajátképp erre kinevezett
biztoságnak tétetett köteleességévé, 's ennek tagjai: Baylen hezeg;
Ofalia gr., Montcio gr., d' Albaua marquis, Santa Coloma gr., Mar-
tinez, de Parga, Cano Manuel urak, 's a' valenciai püspök.

A M E R I K A.

Béjszakamerikai egyesült birodalom. A' Newyork
Commercial-Advertiser részletesen írja le azon iszonyú gyuladást,
mellynek Ujyork dec. 15 és 16 közt éjjel áldozta lett. A' gyu-
ladás Merchant-Streetben, a' nagy háromszögű áruakhelyben Com-

stock és Andrews házában, hol Wall-William 's Pearl-utca ösz-
szeütköznek, este 9 órakor ütött ki. Heves szél fűtt éjnyugot-
ról, 's a' dermesztő hideg az oltószerek sükeres használatát szer-
föltött gátolta. A' tűz így pusztító gyorsasággal terjedt. Az oltó em-
berek tehellensége, minthogy a' viz tüstént megfagyott, 's a' hi-
deg lankasztó hatása üregbité azon ezernyi ember ijedelmét, kik
szemtanúi voltak e' nagy szerencsétlenségnek, 's kik közül sokan
álva valának kénytelenek szemlélni saját vagyonuk megsemmisü-
lését a' nélkül, hogy annak megmentésére legkisebbet tehettek
volna. Csak hamar észrevették, hogy a' lángokat többé nem gát-
tolhatni, hacsak az egész utban fekvő ház sorok levegőbe nem röp-
píttetnek löpor által. Ezt tehát a' mayor (bíró) elhatározá; de fáj-
dalom! magában a' városban nem volt annyi löpor, 's a' révi hajókról
kelle hozatni. A' mayor egyszersmind kénytelen volt számos ka-
tonai erőt kiküldeni, hogy a' közveszélyből megmentett tulajdona'
tolvaj csapatok ellen ótalmazza. A' zavar olly nagy volt, 's a' füs-
tön 's izzó zsarátmag 's fűzők-halmokon olly nehéz vala utat nyit-
ni, hogy a' szenvedett kár igazi mennyiségét 's részletét még ki
nem leheté tudni. Azonban az egészen vagy részben elpusztult 's
megkárosult házak számát 700—1000re becsülik. A' tulajdonban
szenvedett veszteség még eddig föl számíthatlan. Féltemes nagy-
szerű éjjeli látvány volt az; a' hideg évszak mindent kiszárazott,
's még gyulékonyabbá, égékenyebbé tett, ugy hogy egyik ház és
utca a' másik után hóruhl lángba 's mind ez egy pillanat alatt. A'
dühös szél nagy tüztömegeket sodra 's forgata föl borzasztó fényvel
a' sötét mennybolt felé, mellyeket a' folyam 's tenger hullámai víz-
szasugározatának. Szél megfordulta után, minek talán Isten után e-
gyedül köszönhetni az egész város megmentését, Brooklyn vá-
ros-részt hitték veszélyben forgani, 's a' tüzes üszköket és szik-
rapolyheket egész Flatbahig hordá a' vihar. A' Hudsonon jött uta-
zók 45 angol mérföldnyi távolságra látták a' lángokat. A' pompás
pénzesarnok-épület, hova, minthogy biztos helynek hitték, tömérdek
pénzesarnok hordották, mielőtt e' portékákat onnan eltakaríthatták,
hirtelen meggyuladt, félóraig emelkedtek belőle iszonyu lángoszlop-
ok mérhetlen magasságra, ekkor retentő ropogással roskadt be,
's Hamilton szép szobrát is eltemeté omladékkal. Csupán azon va-
gyon, mit nem láng emésztett meg, hanem mit zavarban és két-
ségbeesési hamarkodásban utcára dobáltak, elhurcoltak, össze-
gázoltak és romboltak, tesz annyit, mennyi közönséges gyuladá-
sok az egész veszteség szokott lenni. Valóban kínos látvány is volt
a' sok gazdag házi butort, mahagony 's márványasztalokat, pam-
lagokat 's t. ef. össztördelve, 's didbáb homlokiet utcai sárban
fetregve látni. Gazdag portékákat, selyemszőveteket, bársonyt és
posztót, finom patyolatokat 's t. tiprottak mindenütt, 's félig égett nyálábok,
fölszagattott áru-kötegek vagy rakaszok (Ballen) szóval ezernyi ezer
értékű 's becsü portéka 's vagyon földulva hevert 's hever még most
is az utcákon 's téreken. Málhások (teherhordók), kik a' meg-
mentett jószágokat halmazokba rakják, hajólegénység, katonaság,
föltűzött szuronyokkal a' vagyont körülállva, hogy a' tolvajokat el-
űzzék, a' hajléktalan jajveszélők sokaság, szóval a' zavar, baj
és zaj leirhatatlan. E' borzasztó pusztulásban még az a' szerencse,
hogy a' révben horgonyzó hajók nem gyuladtak meg, 's bár a' csekély
viz miatthamar nem távozhattak el, 's így a' veszélynek igen ki volt-
tak téve. Egyetlen briggebe kapott a' tűz, de azt is hamar előlították.
Ujyorki újabb tudósítások még következő érdekes részleteket köz-
lenek e' nagy gyuladásról: Eleinte azt hitték, a' biztosító társa-
ságok közül csak három fogja e' csapást kiállhatni, a' többi pedig
együttvéve közösen tönkre bukik, mivel csak egyetlenegy kereskedő
300 ezer dollárnyi selyemportékát veszett, a' másik pedig 200,000
dollárnyi thét 's égett szesz! Legvigasztalóbb e' szerencsétlenség-
ben, hogy olly kevés ember veszett el. Mindeddig (dec. 19ig, 's
a' tűz 15ke és 16ka közt éjjel ütött ki) csupán két holtat lel-
tek. Azonnal gyűlés tartott a' mayor előlitta alatt a' legszük-
ségeseb rendszabályokról tanácskozás végett. Egy lap reményét
fejezi ki, hogy a' congressus segíteni fogja Ujyorkot 10—15 mil-
lio dollárral azon kész pénzből, melly a' statuspénztárban hever
most. Más hírek 's tudósítások azonban oda mutatnak, hogy a' kár
alig lesz felannyi, mennyire az első jedség rová azt, azután pedig
valamennyi biztosító társaság képes teljesíteni kötelezésait. Semmi
sem tünteté ki olly világosan 's érezhetőleg az amerikai valóban
nagy szerű republicanus karaktert 's nagylelkűséget, mint e' szer-
rencsétlenség. Mind a' kormány, mind a' bank nagy és szép pél-
dát adtak erre. A' kormány névszerint azonnal megígétté, hogy az
elégett portékákért adott vámot visszatérítendí, ugyszinté a' megkárosult
kalmárokat által várt valamennyi portéka vámját leszállítandja, 's e'
leszállított vámdíj lefizetésére kész hosszas időig várakozni. A' bank
elnöke, noha betegen Philadelphiából azonnal Ujyorkban temert, pe-
dig a' két város száz amerikai mérföldre van egymástól, mellyet
a' vasuton 7—8 óra alatt megtehetni. A' elégett vámost egyszersz
kezeségére a' biztosító társaságok igazgatójainak hat millió dollárt
köleszőzött, hogy azonnal fűdözhessek kötelezéseik egy részét, 's
e' pontra nézve ne akadjanak meg. Ugy szinté a' philadelphiái
tűzoltók is szilárd 's épen nem haszonleső segédelmet nyújtottak.
E' következő nagy vonást is beszélik: Egy kalmárhoz (kinek teli
áru-raktára olly helyen állott, hogy még nem volt bizonyos, el-
fogja e' tűz oda hatni vagy sem?) lép Swift tábornok 's így szó-
lta meg őt: „P. — ur! nekem a' mayortól utasításom van Öntől áru-
raktára kulcsait elkérni, hogy azt a' levegőbe röpítessem.“ „Itt

a kulcsok, uram! felel a nagy polgár minden vonatkozás nélkül, s áruarkhelye mintegy 50,000 dollárnál (100,000 pengő f.) értékkel néhány percz alatt hamuvá lett. Valamennyi város, valamennyi bank az egyesült birodalomban versenyre siet aláírások s egyéb mód által segélyt nyújtani a súlyosan megkárosult városnak, s e szép indulat az egész birodalmat véges végig futja nemmes rokon-érzelem s lelkesüléssel.

A' washingtoni Globe (Jackson organuma) világosan ellenmond azon híreknek, mintha Barton visszajötté bocsátványra fogna okot adni Franciaország ellen. A' hajózás s kereskedés érdekeiben résztvevők közül azt mondhatni, hogy $\frac{1}{2}$ rész meg van elégvülve Jackson viseletével, mert meg van győződve, hogy semmi olyast nem teend, mi ezen érdeket veszélyeztetné, ha különben az által a' nemzet becsületét nem sérti meg.

Ujyorki lapok szerint dec. 5-rol azon hiedelemben voltak eleinte, hogy az éjszakai vidékeken, hol sok hó szokott esni, telenre a' vasutakon alig járhatni. A' legújabb események azonban ellenkező bizonyítottak. Az utolsó hó Boston és Providence közt fekvő úton 9 hüvelyki magasságu volt; mire a' mozgonyeszközöket mind két felől némi szántóvas-féle műszerrel látták el, mely a' havat oldalaslag félre hánytá, s a' vas vágányokat megtisztította. Így Boston és Providence közt az utatoda és vissza 9 óra alatt tették meg, mely gyorsaság egy órára 9 argol ($2\frac{1}{2}$ német) mérföldet teszén, s világosan megmutatja, hogy nagy hó a' közlekedést néhány órányival késleltetheti ugyan, de nem gátolja meg. E' vasúton még azon kényelmet is megtevék az utasoknak, hogy a' kocsiába egy kis vas-kályhát illesztettek, mit a' mostani téli utazásoknál igen czélirányosnak találtak. A' kályhát fényszénnel (anthracit) fűtik, mely t. i. láng, füst és bűz nélkül ég s fehér hamut ad.

Mexico. Texas lakosai, kik már régóta harezolnak a' mexicói kormány ellen, most függetlenségi nyilatkozást bocsátottak ki, melyben elváltasukat Mexicotul azzal támogatják, hogy Santana s a' többi tábornok az ország szabadelmű intézvényit erőszakosan fölforogtatók; egyszersmind szövetséget és segélyt ajánlanak a' mexicói szövetség többi tartományának, melyek a' katonai zsarnokság igazját le akarják nyakukról rázni. Igen feszülten várják: vajjon Texas külön statust fog e képezni, vagy az éjszakamerikai szövetséghez állani. — Huston tábornok nevezetett ki a' texasiak főparancsnokává.

PORTUGÁLIA.

(A' trónbeszéd vége.) Követ urai a' portugál nemzetnek! Pénzügyi miniszterem bemutatandja a' jövő évi budgetet, s egyszersmind rövid előterjesztését a' tavalyinak, ez által uraságotokat értesítendő pénzügyi állapotunk s a' köz-szolgálat szükségéi felől, s parancsomra mind azon takarékok s tartalékalapot, mely a' nép sulyán könnyíteni képes, s egyuttal mind azon rendszabályt is, mely a' közhitel, tökéletes becsületesség s minden a' statushoz s azon kívül szerzett kötelezettség pontos betöltése erős alapján leendő megtartására szükséges, előmutatandja. Nemes párijai országoknak s követ urai a' portugál nemzetnek! fölterjesztécek s kívánataik dynastiám állandósága iránt mindig lelki szemem előtt forognak; s egy királyné, kiből a' portugálok békejüket s annak tartóssága reményét helyezik, egyébről méltóbban nem gondolkothatik. Most örülve jelentem, hogy Szász-coburg-gothai Ferdinand Auguszt hgben, az én szeretett s méltó férjemben, mind azon erényt találom, melyek házi boldogságonat biztosítják, s az alkotmányos királyságnak s hazánkknak, mely e' kapocs által övé is leendő, új erős gyámolt nyujtanak, s egyszersmind a' lánczokat, melyek koronám néhány legrégibb szövetségesével összekötnek, még szorosbra fűzik. Uraim! a' nyugalom s benső biztoslét teljes és általános helyreállítása, a' földművelés, kézművek s kereskedés, ezen, az utóbbi szorongások alatt majd egészen kimerített fölléti források gyámolgtatása s föllesztése, egyé, uraságotok tanácskozási alá terjesztett tárgyak közt, kétségkívül leginkább fogják foglalatoskodtatni uraságotokat, valamint kormányom gondját is folyvást ében tartják. En bizonyos vagyok, hogy egész erejükből dolgozandnak királynéjokkal együtt az ország újja születése dicsoül kezdett munkáján. Ha áldozatokra lenne szükség, azokat egyértelmű akarattal készen adják, mert a' dicso nemzet, melynek szerencsém van képviselője lenni, minden önmegegerőtetésre kész a' haza javáért. A' gyűlés ezennel meg van nyitva.

Ujabb levelek új miniszterválasztási híhetőségről beszélnek, s a' pénzügyi majd egészen kimerített állapotjában közvélemény Silva Carvalhonak ismét miniszterébe jutandása. Az angol követ (Howard de Walden) tekintete nagyon alászállott az udvarnál.

NÉMETORSZÁG.

Az Oest. Beob. közli a' német szövetség azon végzetet, mellynél fogva minden az úgy nevezett „Ifju Németország,“ vagy az „Ifju Literatura“ iskolájából eredő könyv s valamennyi ez iskolához tartozó iró minden eddig irt, s ezután irandó munkája egész Németország-szerte megfillatik. Ezen iskolához tartozóknak mondatnak pedig következő német írók: „Heine Henrik, Gutzkow Károly, Laube Henrik, Wienbarg Ludolf, és Mundt Tivador. Ezek irományit sem kiadni, sem pedig terjeszteni nem szabad, akár írva vagy nyomtatva vannak azok, akár nem. E' fölött szabad Hamburg városa is megkérik, hogy Hoffmann és Campe könyvtárosoknak tiltsa meg keblében ezen írók munkái közre vételét. —

Regensburgban szándék van gőzhajózást létesíteni föl a' Dunán Umltől egész Bécsig. E' végre már 250 ezer for. van aláírva. Az egész szükséges tőke 400,000 forintra van határozva, egy egy

részvényt 100 ftal számlálva. Nyilvános felszólítás mindeddig nem történetett a' kir. helybenhagyás híja miatt, most azonban, miután a' ministerium utján e' kir. helybenhagyás megérkezett, a' nyilvános meghívás és hirdetés is megtörténik. A' társaság neve lesz: „bajor és württembergi királyi szabadlétékos gőzhajózás a' Dunán.“ Alig várják itt az időt, mellyben a' Rajna összekapcsolatik a' Dunával, hogy lássák azon csudás előhaladást, mellyt a' közlési könnyítés által az emberiség tenni képes. E' vállalatlalt együtt létesülnek Németország-szerte a' vasutak, melyeket Württemberg, Bajor, Porosz és Szászországban több irány felé szándékoznak vonni. — A' sok irkálásnak Frankfurtból a' porosz vámrendszerhez állása iránt azon vége lett, hogy Frankfurt csakugyan a' vámrendszerhez állott. Mióta ezen kérdés szóba jött, az Allgemeine Zeitung majd minden számában említé, hogy Frankfurt már vagy készül a' vámrendszerhez állani, vagy hogy már beállott. A' gyűlés, melly a' vámrendszerhez állást elhatározá, a' tannács 20 tagjából, a' polgári képviselés 20 tagjából, s az egyéb keresztény polgárság s a' vidék 45 képviselőjéből állott, s majd egyhangúan az oda szegődésre nyilatkozott. A' kisebb szám olly csekély volt, hogy a' többséghez képest említést sem érdemel.

A' bajor kormány nagy figyelemmel van a' zsidók viszonyain javításra. Mult év nov. 9-én költ miniszteri leírás következtében valamennyi, a' kormány által megvizsgált s helybenhagyott rabbin és tanító összehívatik, hogy még a' folyó január hónapban értekezék a' zsidóság mind vallási mind erkölcsi s oktatási állapotja iránt. E' gyűlésbe (synedrium) a' hét kerületből minden község amazokon kívül még egy világit is küld a' szükséges fölvilágítás végett. Ezúttal több javítási kérdés fog szönyegre hozatni. A' kormány czélja különösen, hogy őszhangzós legyen a' vallási czikkelekben, a' vallási oktatásban, s bizonyos általános rend hozasék a' vallásos szolgálat ügyeibe. Szándék egyszersmind fő egyházi hatóságot is állítani föl.

E L E G Y H I R E K.

Jelski pénzváltó Párisban, született lengyel, megbukván, e' baleset által Czartoriska hgne 200,000, s az ismertes Plater grófné 100,000 frankot veszt. — Január 7-ike s Sika közti éjjel Bordeauxban iszonyu gyuladás történt, melly Sprenger és Motz borkereskedők két nagy épületét, mintegy 3000 tonnányi drága borral, megemészté. A' kár több mint 700 ezer frankra becsültetik. — A' panamai földszorzon keresztül ásatandó csatorna felől, melly a' két világtenget u. m. a' csodás, és atlanti ocean összekötésére czélba vétetett, némelly jeryzéseket közöl a' kölni hirlap: ezen indítvány szóba hozatásuk sokan már azt hitték, hogy e' vállalat létesítése a' világ kereskedésének új irányt adand, mert általa a' Cap-horn körülhajozása elmulasztatik. Kik ezt hitték, azok igen merész reményeket tápláltak; mert a' földszorzon óriási bérceit úgy általfurni, hogy ottan tengersizor alakuljon, s Délamerika az éjszakitól elválasztott szigette legyen, olly munka, melly több, mint egy tekintetben létesíthetetlen, mert a' déli tenger sokkal magas, mint az atlanti. Illy merész tervek valóban soha sem vétettek czélba Amerikában, hanem csak egy vasút, vagy keskeny csatorna Portobello és Panama révhelyek közt. De föltevéni, hogy olly széles csatorna juthatna is létre, mellyen nagy kereskedő hajók is kényelmesen járhatnak, még is az ottani kormányok kényvetől függés kellemetlensége, a' sok zilip, s ezekkel szükségkép páros vám elegendő okok lennének a' mostani uton örömeztébb járásra. Nem is nagy részvéte talált a' granadai kormány legújabb felszólítása e' tárgyban, mert mint az Athenium (angol folyóírás) jelenti, a' kütözött csődületi (concurrs) határidőre senki sem jelent meg, ki ut-építésre ajánkozott volna; csupán egy franciaia ajánkozott, hogy csatornát nyitand, de csak apróbb hajócskák számára.

Csehországban a' legnagyobb és legelső rébacukorgyár napontékn ez mázsa répat dolgozik föl s egész mult évben mintegy 80,000 mázsat, s körülbelül 5000 mázsa borított fehér czukrot készíthet. — Franciaországban pedig 1828 óta olly elömenetel tön a' répacukor-készítés, hogy a' gyárak száma 58-rol 407-re, s a' természetiek (productum) mennyisége 4 millióról 30 millió kilogrammra szaporodott. Egy kilogramm 1 font 25 lat.

Gabonnár Pest s más városink piaczin; pozs. mérője váltó garashab

	buza	készler.	rozsa	árpa	zab	kukur.	köles.
Jan. 14-én Ungvárc	70	66	40	40	20	54	—
„ 15-én Arad	76	60	48	30	27	30	—
„ 16-án Baja	70	60	50	37	33	23	21
„ 16-án Miskolcz	90	86	72	69	54	48	35
„ 16-án N. Beaskerek	70	55	50	40	—	25	30
„ 19-én Debreczen	80	70	60	50	43	40	30
„ 21-én Mosony	120	94	76	70	72	68	54
„ 22-én Uj-Becse	80	70	65	55	—	25	25
„ 23-án Szeged	70	65	55	50	45	40	30
„ 23-án Komárom	104	90	70	65	55	53	38
„ 22-én Pozsony	120	100	—	75	72	—	40
„ 22-én Soprony	135	94	—	72	62	62	44
„ 14-én Temesvár	68	49	—	—	32	26	30
„ 22-én N. Szombat	114	103	—	71	67	63	56
„ 18-án Beszterezebé	124	87	—	63	58	55	48
„ 22-én Pest	110	100	60	53	40	46	32

Dunavizállás: Jan. 28-án: 5' 1" 0" — 20-én: 5' 0" 8" — 30-án: 4' 11" 9"

ELŐFIZETÉSI JELENTÉS.

Heckenast Gusztáv,

pesti könyvkereskedőnél megjelenő következő munkára:

Vilag' közönséges Historiája.

Nagy nyolczadrétű. 12 kötetben, csinos es könnyen olvasható
betűkkel.

Első kötet,

mintegy 400 lapnyi vastagságú, füzve, szép nyomtató papíron

1 fl. 20 kr. velinen 2 fl. 20 kr. pengőben.

„A' világ történeteinek tudományja nélkül semmiféle nemzet képes
nem lehet arra, hogy magát helyesen kormányozza, hogy a' nemesb erények
kívánatos tenyészése által köz boldogságát, 's nemzeti jóllétét előmozdítsa.“
Ezen, dicsőült I^{ső} *Ferdinand* királyunk bölcs szavainak szent igazságát a'
jelen munka szerzője mélyen érezvén, minden tehetségeit arra fordította,
hogy hona' oltárán olyan *rendszeres (systematica) közönséges Historiát*,
mutasson be, *mellyben a' történetek' és események' okait sürkésző kritikus
józan elmélkedések, 's élethasznú észrerevételek —, az elbeszélések' barátja
pedig jól szerkezett történeti adatok' élénk előadása által magát kielégítőe,*
's fölbudámitva találja.

Pozsony.
fárgyát. A' kisa
kinyilatkozása
lási summát törv
törvényjavaslat
ez: Aa 150 ezi
pítésre; a' 2ik
az építő-társasá
szágos küldöttsé
tatása ajánlatot
a' tariffa megál
országos küldött
küldöttség 's ép
A' dolognak törv
szág Nádra el
munkálatról a'
5. A' tariffána
a' vámszedési t
sággali alkura s
rozás is az ors
nak igazság és
adandó kárpótlá
6. A' társaságga
tozzék vámot fi
nak örök fontar
íranta a' nemze
nak az esztendő
sára meg fognak
fölszabadították
ama' küldöttség
pontbeli módosi
üzenetjüket a'
0 kir.

nyolországi inf
kezett, 's a' V
A' pesti
utolsó vasárnap
tartván téli köz
lasztottságba sz
e' következők
Pregardt János
Andrásy Ignác
guszt. Benyovs
András. Földvá
rich N. János.
József. Lissova
czy György b.
tory János. S
lassy József. T
Wenckheim B
később követke

Borsod
koznak épített
előleges költség
ház építésére
pesti lakosnak
pesti kerepesi-
csupán hazafis
zsonyban némel
41 pengő frtot
tartatott kisgyü
róczy Pálnak 1

Szeke
volt azon, ha
a' bányászati is
év apr. 4dikén
don alapított i
hanem az egés
mellé értelmes
retré juthatnak
sőbb bányász-
gozhatásra ut
szerint tanulá
ideje mindig a
engedvén, és p

Hogy tehát buzgó kívánságát biztossabban valósíthassa, jelen munkája *rendszeres kidolgozásában az eredeti kútfők* szorgalmas vizsgálásán kívül németország' legjelesb történetíróit: a' halhatatlan Müllert, Becker — Woltmann, 's azt, kiknek historiája néhány évek alatt *tizedik kiadást érdemelt, Guthrie' és Gray'* angol nyelven írt, 's több német tudósok által *jobbítva lefordított* 19 kötetű műveit használta. Egy virágja sem hibázik ezen szép koszorúnak, rendszeres öszvefűggéssel, 's esinos magyarsággal előadva. Ennél fogva a' szerző méltán kecsgetheti magát azon édes reménnyel, hogy munkáját minden rendű és rangúak *gyönyörködtető haszonnal olvasandják*; annyival inkább, minthogy a' világ' történeteinek tudományja nélkül senki még egy könyvet, vagy újságlapot sem olvashat haszonnal; szüntelen homályban tévelg; a' jelenkor előtte rejtvény, a' jövődő pedig egészen el van zárva szemei elől; (mert a' multkor kulcsa a' jelennek, 's tükre a' jövődőnek.)

Ilyen érdekes tartalmú munkát segédkezeket fogván szerzője az aloírt könyvkereskedési intézettel, *előfizetés útján*, (az előfizetések által okozott többszöri csalatkozások' daczára,) szándékozik közre bocsátani, a' szép lelkű *Szilágyi Ferencz*nek szinte előfizetés útján megjelent *Clio* ezimű historiai zsebkönyve példája által lelkesítve, mellynek csak hamar következett második kiadása által a' két testvér magyar haza nyilván meggyőződhetett, hogy az előfizetések nem mindenkor játszák meg bizodalunkat.

Minden *három hónapban* okvetetlenül — ha nem korábban — egy kötet az elsőhöz hasonló nagyságú fog megjelenni. Az előfizetés' helyei a' szerint vannak megrendelve, hogy nem csak a' két magyarhon' minden hiteles könyvárosainál; hanem minden tudományos intézetek' (Academiák', Lyceumok', Gymnasiumok') T. Igazgatóinál kötetenként szép nyomtató papiroson 1 for. 20 kr. — velinen 2 for. 20 krajczárral pengőben előfizethetni. Az *előfizetés bezárta után* egyes kötetek' bóti ára kénd nyomtató papiroson 2 f. velinen 3 f. pengőben. Az első kötet' átvevése alkalmával fog a' második kötetre előfizetődni, 's így tovább. — A' tisztelt előfizető urak nevei az első kötet' végén ki fognak nyomtattatni. — A' könyvek legott megjelenésök után *bérmenten* a' t. előfizető nrak' kezeihez szét küldetnek.

Az előfizetést gyűjtő t. urak minden 10. példányra egyet nyernek szíves fáradságuk jutalmáért.

Heckenast Gusztáv,
pesti könyvkereskedő.

Nyomtatta Landerer Pesten.